

Megjelenik
hetenkint egyszer, csásárnap.

Szerkesztőség:
B.-Gyulán, a polgári iskola épületében.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulára ezimzendenők, és legfeljebb minden péntek esteig beküldendők.

BÉKÉS.

TARSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre . . . . . 5 frt — kr.
postán küldve . . . . . 3 " 75 "
Háromnegyed évre . . . . . 2 " 50 "
Félévre . . . . . 1 " 25 "
Évnyegyre . . . . . 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petitsor . . . . . 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . . . 4 " "
Háromszori közlésnél . . . . . 3 " "
Többszöri hirdetéseknek engedmény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B.-Gyulán Dobay János könyvnyomdájaiban és Winkle Gábor könyvárusnál. — B.-Csabán a nyomdában. — Budapestben Haasenstein és Vogler, — Braun Ede (József-tér, 10. sz. I. emelet.) — Bécsben Naffles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

A mi bajaink.

Sok a mi bajunk. Ennek kilenczvenkilencz oka van, melyek elseje: nincs pénz. Ennek ismét a ragyán, és a szárazságon kívül nem más az oka, mint a kormány. — Így okoskodunk nagyobb részt; — és talán helyesen, — de csak is egy kis részben. A mi bajaink másutt, — a társadalomban gyökereznek. A mi társadalmunk hasonlít olyan géphez, melynek alkatrészei egyenként jők lehetnek, de, — mintha mindegyike más gyárban készült volna, — egymáshoz nem illelnek; nem lévén összhangzók, a gép rosszul működik, a czélnak meg nem felel. Innen a sok baj, melylyel az élet utain minduntalan találkozzunk.

Kezdjük a közoktatáson. Iskoláinkban általában ahoz képest, a mint azok állami, felekezeti, magán, nagyvárosi vagy vidéki intézetek a módszer merőn különböző; a képesség különböző mértékkel határoztatik meg. Elemi iskoláinkban a rendszer és a törvényes tanterv között oly nagy a különbség, mint a való és az eszmény között. Az ezekből, a közép tanodákba került fiúk, a tanügy nem kis hátrányára, valóságos mozaikot képeznek. A gyenge szülék, fiúk pártjára állva, a tanárokat pedánsoknak, emezek a szüléket neveletleneknek tartják. A szülék nemcsak tanítást, de nevelést is követelnek a tanároktól, a tanárok azt üzenik a szüléknek, hogy a nevelés a szülék feladata. A nyolczosztály befejezése után az apa tőkéje, melyet fiára költött, s a fia érettségi bizonyítványa az egy éves önkéntes katonai szolgálatban versenyre kelnek a csizmadia legény türelme és engedelmességével, s ekkor tűnik ki, hogy az utóbbi alkalmasabb káplárnak, mint a matrusus deák. Ez büszke önértéssel azzal vágja ki magát, hogy neki nem életezélja a katonai pálya; — hát a csizmadianak az e? — Az urfi egyetemre kerül. Négy évi elmélet

s három évi gyakorlat! Azért-e hogy neheztessék a jogi pálya, s elriasztásul szolgáljon, vagy hogy képzetlenebb férfiak kerüljenek az életbe? még eddig meg nem fejtett probléma. A fejeletlen tanuló itt szabad ur a léptetett elő, — de hát így követeli ezt a külföldi egyetemek rendszere. Igaz, csak hogy a német Bursch vajon, a mi magyar legényünk pedig paprikás szalonmán nevedett! Ezen hosszú és költséges pálya, a jogosultság azon érzetét ébreszti a fiatal emberben. hogy ő nem vállalhat akármiféle hivaltalt. Irnoksággal kezdje? Titokban országgyűlési képviselő akarna lenni, de utolsó esetben szolgabíróiságot is hajlandó vállalni. Végre azonban a félbábok hőse kiábrándul, — haza kerül, meglakni otthon a sáros falut; — ügyvéd lesz, — vállalt tyukpereket, és váltókövetelési behajtásokat. De hogy nem annyira a fáradsága mint tudomány jutalmaztassék, a behajtott összeget megosztja a clienssel. Hát a hivatalnokok kikből lesznek? Azt mondják az elhetetlen, és befejezetlen képzetségi emberekből.

A családjánya jó gazdasszony, ki csupán őszi salátá, mák, és liba tollból 30 forintot csinált össze. Törődik, nélkülöz. Amde Irénkének bába kellett mennie, — maga a ruha diszitmény 20 forintba, az egész ruha pedig 60 forintba került; s mégis alig tánczolt, mert a 24 éves fiatalok rég kinőttek már az ily gyermekes mulatságból. A bál után összejöttek a jó barátok, — a vaniliás erém, különböző befőtt, s czukros süteményvel telt asztal körül a bál élményeit recapitulálandók.

A fiatalok, kik tőkéjüket, a hosszú és költséges tanulás után szerzett tudományos képzettségükben vélik birni, gazdalmányokat keresnek. Miután ilyeneket nem kapnak, maradnak nótlének. A jó nevelésű leányok, már a kik t. i. zongorázni és francziálul tudnak, nem mehetnek akármiféle irnokhoz nőül; inkább örökös pártában maradnak. De jöjjön egy 60 éves agglégény, ha gaz-

dag, a 18 éves leány kész a hymen lépveszejére szállani.

A földesgazda busul, ha 250 frt képzelt értékű földje évek óta nem jövedelmez többet holdanként 10 frtnál. Irigylí a tőkepénzes állapotát, ki 250 frt tőkéje után 50 frt kamatot huz. Amaz 10 frt után 2 frt 50 krt, — emez 50 frt után, mely jelzálogilag biztosítva van, 5 forint adót fizet. A haszonbérő a 12 forintos haszonbér mellett vagyónilag tönkre ment — a földtulajdonos pedig ismét csak búsul, hogy bérbeadott földjébe fektetett tőkéje csak 50%-ot jövedelmez.

Az egyenlőség elvével fogva, a különböző osztályok összebb jöttek. Mily sikerrel? lássuk. Legjobban járt a magasabb aristocratia azon része, mely egykori polczáról néhány fokkal lejjebb szállt. Ez az országban költi jövedelmét, birtokán lakik, ennek miveltesét közvetlen figyelmével kíséri, él s ruházkodik megerőltetés nélkül. Nem ugy a gazduram ő kigyelme, ki nemzetes urnak, az iparus, ki ténsurnak, a kisebb hivatalnok, ki tekintetes urnak, a nagyobb hivatalnok és birtokos ki nagyságos urnak avanszírozott. A ranggal aránylag az életmód, az igények is a kiadások is emelkedtek. A gazda a kávéházba jár, — az iparus a casinóban politizál, a kis birtokos nagy uri sportot üz. Ez utóbbi mind salonfahig. Legtöbben aránylagos jövedelem hiányában.

Emlékezzünk vissza, hasonsorsu és állásu apáink egykori életmódjára, s munkásságára; és ha nagy különbséget észlelünk, azt is könnyen kitalálhatjuk, mit hibáztatlatunk inkább, a ragyát-e vagy a kormányt?

Ilyen dissonanciákkal minden lépten nyomon találkozhatunk, melyek éltünk csillogó fényét sokszor meghomályosítják, és bizonyosan több gondot, mint élvét szereznek nekünk.

A kor kórszelleme az, mely életünk köreit megzavarja.

Mindenek előtt le kell mondanunk házunk nagy hatalmi állásáról, mert különben hiában lesz önálló nemzeti bankunk, bankóknak mégsem lesz, és hiában lesz külön országos vánterületünk, ha saját udvarunk területét, a hiúság, nagyravágyás és munkakerülés becsempéztetése elől el nem zárjuk.

Gyula városa építkezési rendszabályai.

II. Fejezet.

Beltelkek közti viszonyok rendezéséről és a város felosztásáról.

10. §. A város beltelkének rendezésénél alapul a Halácsi által 1859-ben felmért és hitelesített térkép, és az abban talált méretek szolgálhatnak, ez okból mindenféle nagyobbitása egyes telkeknek, ha azok későbbi okmányok által igazolva nincsenek, foglalásnak tekintetik, jogában áll tehát a városnak azokat a szépsézetit alap javára vissza foglalni, és azokkal, mint birtokával rendelkezni.

11. §. Ha egyes házak nyeregterője akár újabb építkezések, akár csak az épületen történt változtatások alkalmával tűzfalal cseréltetnek fel, ezen épületnek a szomszéd telkén csurgólag gyótt terület visszafoglalható, s következésképp a netáni kerítkezés, valamint a szomszéd által ez oldalon eszközözendő építkezés mindenkor ezen elv figyelembe vételével hajtható végre.

Utczai építkezésnél az egész telek hossza beépíthető, ha azonban ezen építkezés által a szomszéd házteteje sérülést szenvedne, köteles az építető a szomszéd háza tetejét saját költségén a viszonyokhoz mérten átalakítani. — A ki ettől vonakodnék, legalább 2 ölet (4 méter) tartozik saját telkéből, mint kapu-bejárást üresen hagyni.

Élfák legkevesebb 1 ölnyi (2 méter) távolságban ültethetők a szomszéd épülete vagy telkétől, ugy azonban, hogy azok lombzatai a szomszéd felületi légürt el ne foglalják.

12. §. Beltelkek mesgye vonalaiban oly gyakran előforduló szögleteket, melyek végett mindkét fél telkének szabad használatában csak gátolva van, kiegyenlíteni, és a mesgye vonalokat lehető-

TÁRCZA.

Emlék lapra.

Emlékszel-e még rá, mit ígértél, lányka?
Majd egyszer, titokban, — ha senki se látja —
Virágot adsz nekem.
Akkor szép tavasz volt, ma már meleg nyár van.
Ígértél, nem adtál... pedig mennyit vártam!
Ohajtva, nehezen.

Titokban ígérted, minnek is tudja más?
Mi jólesett nekem az édes biztatás
Mit ajkád kiejtett.

Melyet számomra a te kezéd szakított,
Álmomba' — mily sokszor csókodásam a szirmot;
A szép virág kelyhet.

Elröppent az álom, el az én virágom...
Nem is terem nekem ezen a világon,
Mit keblemre tűztek.

Majd, ha nem sokára nyugszom hideg sirba,
Lesz-e, a ki ültet fejfám mellé, sirva, —
Egy szomorú füzet...?

Virágot ígértél... hogy egykor megadod,
— Kimondja e, vagy ne ezt a gondolatot? —
Soha se' reméltem.

Első eset volna!... jobb lesz ha elhagyom,
Minek indulnál fel holmi hitvány bajon?...
A mit én megérttem.

Lásd! én nem ígértem, nekem nincs virágom,
Nincsen nekem semmim széles e világon!...
Csak egy érző szívem.

Ez az egy vagyonom, ezt is neked adom, —
Ugy is érted ég az én édes angyalom!...
Érted dobog hiven...

Lásd! én nem ígértem csalogató ajkkal.
Ime mégis, midőn felderült a hajnal
Születésnapodra:

Tova-tűnt csalódott reményim fellege;
Mosolygó rózsákkal volt telides-tele,
Szívem rózsabokra.

A mosolygó rózsák harmat-gyöngyös szirma,
Ezer áldással volt mind-mind tele írva,
Mind te érted szálló ezer imádsággal...

Egy halvány levelen ezt olvasá szemem:
„A te számomra itt boldogság nem terem...
Szegény fiu! szenvedj, epdj reménytelen, —
Egy életen által...“

Z. M.

Muzeumi szemle

I.

A békésmegeyi régiséggyűjtemény sorozatából a honi és megvénybeli leletek már e lap útján úgy nagyjából a maguk idején ismertetve voltak, — úgy szintén a vétel után hozzácsatolt Haan Antal-féle gyűjtemény is. Nem lesz érdektelen ez utóbbinak néhány darabja fölött egyet-mást elmondani egy-keltes szemponjtából.

Ez alkalommal vegyük szemügyre az igen értékes etrusk-görög edénygyűjteményt. Etrusk-

görögnek mondom, mert az edények legnagyobb-része etrusk készítmény; de tisztán megtartott görög stilyben dolgozók ki. Képviselve van bennük nem csak az antik idomszépesség és gazdagság; de egyúttal a görög edény-festés három fejlődési-korszaka is.

A tuskoknak v. etruskoknak, a rómaiak elődeinek, sok tekintetben önálló művésze volt; de ez a közszellem realizisztikus, sőt materialisztikus iránylata miatt nem fejlődhetett magas fokra, és nem maradhatott meg függetlenségében, hanem korán átvette a görög szabatos művészet elemeit s azokat, ha nem is asszimilálta szerencsésen, de mégis mint ügyes utánzó jó eredménnyel alkalmazta. Maga a görög művészet bár a nemzet géniusától született és önállóságot mindig megtartotta bölcsőkorában az egyptomi és assyr, akkor már tetőpontjukon álló művészet által dajkáltatott; s e dajkálás világos kinyomatát viselik magukon a kezdetleges épület, szobor és festmény-művek.

Gyűjteményünkbe pillantva rögtön kiválaszt-hatjuk e kor jellegzetes műveit. Néhány hosszúság, hengeralakú edény s egy öblös, nagyocsa hamveder áll előttünk. A forma még fejletlen, a hajlásokban nincs merészség (schwunglos). Festett díszük legjobban árulja el régiségüket s kezdetleges voltukat. Világos, sárgás alapon barna körök és szalagok haladnak párhuzamosan, köztük néhány phantastikus gyík-alak. A kisebbek egyikén hibás, de karakterisztikus rajzban zebrát és orszlánt látunk; míg egy ép ily alakún két tigris (v. hiúz) közt ülő madarat (liba?). E vadállatok nem éltek

se Etruriában se Görögországban, tehát itt nem is ábrázolhattak. Ezek közvetlen másolatai kereskedés útján ide került egyptomi edények rajzainak, mit az előadás és felfogás naivsága mutat, mely az egyptomiaknál oly jellemzetes. Ilyenek általán azon edények, melyek a dor-korszakból kerültek ki és maradtak fön.

Nagy előlépést tanusit azon két nagyobb és 2 kisebb amphora, vagyis kétfülű kancsó, melynek hajlatos oldalain vörös alapon már emberi alakot s növény-diszt lelünk fényes-feketén festve. A nagyobbak egyikén sphinx, mely azonban távol áll még a későbbi görög művészet eme kedvelt alak-összetététől, hanem inkább hasonlít az assyr-épületek rettentő pylon-öreibez: bikatesten madár-szárny, és emberfő, az erő, gyorsaság és ész e hármás jelképéhez. Másikán Centaurt látunk, szint primitív rajzzal. A Centaur fél ló, félemler, ábrázolása mindég kedvenc tárgya volt a görög művészetnek, s így ez edényen, mint köznapi jelenség nem feltűnő.

A két kisebb amphora egyikén 2 alakot látni, melyben az egyptomi felfogás félreismerhetlen. Lábukkal oldalt lépnek, mellük szemközt (en face) van s fejük ismét oldalt (en profil) áll; éppen úgy mint az egyptomi reliefekben s falfestményeken. A kéz mozdulata is egészen egyptomias; de már haladottságot tanusit a lépés (mozgás) jelzése, a sark fölemelése által. Az arc-él, szakálviselet és ruházat pedig egészen assyr. A másik kisebb edényen azonban görög alakokat ismerünk fel. Két görög ifjú élénk mozgásban. Uglátszik viadalra készülnek; legalább az ököl-

leg az utcai vonalra merőlegesen fektetni, a városi hatóságnak kiváló kötelesegeül tétetik.

13. §. Minden belteleknek legalább 6 öl (12 méter) szélességgel, és 150 □ öl (500 □ méter) területtel kell bírnia. Már meglévő kisebb utcaival vonallal vagy területtel bíró háztelkeken az építkezés csak akkor engedhető meg: ha azoknak kiegészítése felette nagy költséggel járna. Telkek eldarabolásánál ez különösen figyelembe veendő, és az új telkeknek mindkét feltételnek eleget kell tenniük.

14. §. Vanatközssal a fennálló építkezési viszonyokra, a város belterülete két részre osztatik, és pedig:

a) *Beltváros*. — ehez tartozik: Bárdoshid, németvárosi templom és urad. kastély közötti terület, sugárút, kápolna utca.

b) *Külváros*. — a többi itt meg nem nevezett, és ezekről távol eső város részek, és a város közelében azzal összeköttetésben lévő új telepek

B) Az építkezési rendszabályokról.

III. Fejezet.

Az építési engedélyről.

15. §. Ujbóli, vagy már meglévő régi épületek emeléséhez, átálakításához, egészben vagy részbeni átálakításához utcai kerítések újításához, fedélzetek átálakításához, csatornázásához, kémények emeléséhez, csatornázásához, emésztők helyiségéhez, szóval minden építkezéshez hatósági engedély szükséges.

16. §. Az építési engedélyt a város határában a szépművészeti szakosztály véleménye alapján a tanács adja, javításoknál az építkezési bizottság a szakosztály nevében ad véleményt; — ezen bizottság a városi mérnök, az egyik kapitány, és egy, vagy a szükséghez képest több tanácsosból áll.

17. §. Új építkezést, vagy nagyobb átálakítást tenni szándékozók ebbeli kívánságukat az építési terv egy példányának bemutatása mellett szóval írásban a tanácsnak bejelentik; — kisebb átálakítások és javításokhoz terv nem szükséges; terv, abbéli kívánságukat a felek a városi mérnöknek bejelentik; — az azt jegyzőkönyvbe veszi, ha szükséges a szemlét megtartja, és a szakosztályi ülésen véleményes előterjesztést tesz, honnan az, a tanácsülésre helyben hagyás végett terjesztetik.

18. §. Ha az építkezés a szomszéd határát érinti, a tervezethez a helyszíni rajz is szükséges; melyen egy a régi épületek mint az új leendő épületeknek tetőviszonyai kitüntetve legyenek.

19. §. Építkezési engedélyért csak a tulajdonos maga, vagy annak felhatalmazottja folyamodhatik.

20. §. Az építkezési tervzetnek legalább 1: 100-hoz arányban kell készítenie és méretezve lenni.

21. §. Az építkezési terveken világosan kielégően tüntetve:

- a) Az épületnek alaprajza, földszíntje, és minden emeletnek beosztása;
- b) egy keresztmetszet tökéletes tetőszerkezettel, valamint minden tartálékul netán használandó vasszerkezet;
- c) az épület homlokzata;
- d) a fal vastagsága
- e) kielégően tüntetve a pincze, kut és emésztő-

gödör egymáshoz fekvése és előbbinek nyílásai; — kiváltképez az utcára nyuló pincze ajtaja vagy ablakai.

22. §. A folyamodványhoz melléklekép beadott terveket, úgy az építető, mint az építőnek (vállalkozó) alá kell írnia, mert azoknak tervszériki kiviteléért, a tanács általi helybenhagyás után mindkettő felelős.

23. §. Az építkezési engedély a kézbesítés napjától kezdve két évre érvényes, annak teljes kivitelé az építetőre ugyan nem kötelező, de részbeni építkezési szándékát az engedélyérti folyamodásban ki kell jelentenie.

Ha építkezési engedélyének hatályát az építető továbbra is fenn akarja tartani, az engedély megújítását lejártá előtt három hóval kérelmezni tartozik.

24. §. Az egyszer helybenhagyott és így az engedély alapján szolgáló tervtől eltérni nem szabad, minden tervtől eltérés 5-től 100 frtg bírsággal, esetleg a terv ellenes építkezés betiltandó, vagy az építető költségére lerombolandó; ha az építető egyes nem lényeges részletekben a tervtől eltérni kívánna, azt a helybenhagyott tervben kijelölve, a tanácsnál helybenhagyás végett bemutatni tartozik. Nagyobb eltérések, legkivált ha azok az utcai homlokzat arányára befolyással vannak, újbóli engedélyt igényelnek, melyhez úgy a már helybenhagyott, mint a helybenhagyási kérelmezett terv csatolandó.

25. §. Engedély nélkül építeni, javítani, vagy átálakításokat tenni tilos lévén, a rendőrség kötelessége szigorúan felügyelni, hogy minden építkezésnél az építető engedéllyel bírjon, ki az építkezést figyelmeztetés daczára is, vagy a szabályrendelet meghirdetése után e nélkül kezd meg, ha javítás, átálakítás, sat. 2 frtől 50 frtg, — ha azonban új építkezés 5 frttől 100 frtg, makacs-ság esetében 300 frtg terjedő bírságban marasztalandó el; — ha azonban az építkezés sem közbiztonsági, sem a jelen építkezési szabályoknak, vagy a megállapított utcai vonalnak nem felel meg, a fentebbi büntetésen felül az épület közigazgatási uton építető költségére egészen lerombolandó.

Idé nem értetnek azonban az udvaron lévő melléképületeknek kisebb javításai, melyekhez a szomszédnak beleegyezése elégésesnek vétetik.

(Folyt. köv.)

Levelezés.

Fővárosi level.

Tekintetes szerkesztő ur! Az elmúlt hétnék nem igen eseménydus történetéből, bizony egy jó tintamártással le tudnám írni a „Békés“ olvasóinak a nevezetesebbeket.

Nem valami új dolgok biz' ezek, de hát eléggé töri magát a fővárosnak tengerügyi újdonsága, hogy csak valami kevés újat kifundáljon, s az ő vétkök ha nem találnak, mert hisz a közbiztség csak nem vesztet össze az ő kedvökért nyilvánosan, elég ha otthon veszekszik, s erre lehet oka is, szabadalma is. Ez alkalommal hát ne is várjanak tőlem a „nyájás“ (és haragos) olvasók valami nagy dolgokat, mert ilyenekkel most az egyszer nem szolgálhatok.

Ezer szerencséje az újságíró hadnak, hogy

az országgyűlés együtt ülésezik. Ebből kifutja mindennap egy pár hasábra való. Pedig hát az országgyűlés még most nem sokat különbözik az alig beköltözött háznapról, mely még csak rendezkedik, s legszebb butorait tetszetős helyekre rakni igyekezik, s aztán gyönyörködik benne, hogy milyen jó néz ki a szoba. — A képviselő ház új tisztviselőinek megválasztása a mult szombaton volt, az elnökségre Ghyecz Kálmán választották, József és Várady Gábor. Háznap Kovács László. Jegyzők: Tombor Iván, Beöthy Algernon, Huszár Imre, Molnár Aladár, Wächter Frigyes, s a „függetlenek“ közül Orbán Balász. — Csütörtökön megalakultak a bizottságok is. A megyékbeli képviselők közül: Zsilinszky Mihály a közoktatásügyi-, Beliczey Rezső a naplóbíró-, Komény Mihály a közlekedésügyi-, gróf Károlyi Tibor a zárszámadást vizsgáló bizottságnak tagjai közé lettek megválasztva. — A képviselő ház karzatáról egy elnök képviselő azon sikerült bonmotte-ot csinált, hogy: a „képviselek leányai“ azt az első országgyűlés alatt a képviselők leányai foglalták el, a második alatt a képviselők feleségei és imádoztai, a harmadik (vagyis a mostani) alatt pedig a képviselők mamái. — Így forog a világ!

A hercegovinai mozgalomnak is meghuzták a lélekharangot. A délszláv lapok ugyan még mindig diadal híreket vannak tele, de hát ezek enen úgy nem hisz már senki mint a nagy hangu táviratoknak, melyek nem álltak egyébből mint a hazug győzelmek kürtöléséből. Valójában pedig úgy áll a dolog, hogy csakugyan igaza volt annak a francia lapnak, a melyik egynehány görög és fél maroknyi török“ képében szerepeltet a lázadást, mert — mint a jól értesült lapok írják — Hercegovinában Trebinjétől délkeletre az osztrák határig olyan siri esend uralkodik, mint ha soha sem lett volna ott lázadás. Ezért bizony kár volt olyan nagy zajt ütni; azt hiszem mire a jövő héten találkoznak, már úgy elhallgat az egész ügy mint, mint... ejnye no! mint akár a gyulai „torna és tüzoltó-egylet“ ügye, melyre még el se temették, s már is elnékeltek felette jóakaratu vezetői, hogy: requiescat in pace! — Hagyjunk tehát nyugodtan álmodozni a feltámadásról a boldogultakat.

Hanem nini, jó hogy eszembe jutott! — A „Pesti Napló“ szeptember 3-iki 201. számában szóról szóra ezeket írja:

„Békési levelezők azt javasolja, hogy a megye székhelye Gyuláról Csabára áttéssék, a mely indítványt a „Békés“-ben már 1873. végén és 1874. elején tárgyalták. Nekünk is úgy látszik, hogy e javaslat indokolt. B.-Csaba a megye területiális központját megközelíti, hozzá 150.000 lélek esik közelebb, mint Gyulához; a megye intellektuális és kereskedelmi központja Csabán helyeződik, s mindezeket kivül Csaba vasuti gőzpon. Oly okok, melyek méltán megérdemlik azok figyelmét, kik a kormány körében a kikerekítés kérdésével foglalkoznak.“

Egész pietással vártam a választ és böngésztem a lapokat, hanem bizony nem jött arra semmi. Hát hiszen tudjuk merről fu a szél! Jó is volna — Csabának. De nekünk meg éppen nem látnak szük úgy, hogy e javaslat indokolt! Hanem azért

jó volna már ha jobban sietnének azzal a vármegyeház kiépítésének ügyével a tekintetes urak Gyulán, mert egyszer csakugyan azon vesszük észre hogy — felépítik Csabán, s akkor: finis Poloniae! Vagy azért nem választ talán erre senki, mert figyelmenre sem méltatják otthon? — Na hát úgy még jobb!

Mig idefenn Horn Ede államtitkár a vámenquetten erővel a rongy-ipar nagyszerű eredményeitől akarja várni az államháztartási súlygyüleseznek Előpatakon is, Nyitrán is, az előbbi helyen a természettudományi, az utóbbi helyen a történelmi társulat. Ez utóbbiól megyénkre nézve több eredményt reménylünk, mert hisz részt vettek benne fáradszatlan történelmi buváraink is, kik tavaly is nevezetes adatokat fedeztek fel megyénk történetéhez.

S végül ha valaki a legközelebb volt gyulai vásáron nem talált volna hölgyeink közül kedvere való öltözéket, azoknak jó lélekkel kommandáhatom Monaszterly és Kuzmik pesti divatcsarnokát, hol a legutolsó párisi divat szerint talpig ujba öltözhetnek az ösre vagy télre, mesés magas árákon ugyan, hanem aztán ugy, hogy végig nézhet rajtuk a legelső divaturacs lorgnettel fel-fegyverzett szemé is, s bánulatában az sem fog találni elég magasztaló szavakat

(Jézus Mária, ha valamelyik gyulai szépségnek eszébe jutna beszédem után indulni, félek megátkozná a kedves papa — ha fizetésre kerülne a delog — nemcsak árva fejemet, hanem még azt a fabrikát is, a honnan pennám kikerült. Nöde vigasztal, hogy talán még el se olvassák, a kedves „ellenállhatlan“-ok!)

Alföldi.

Szarvas szeptember 8.

T. szerkesztő ur! Midőn becses lapja hasábjain egy szerény kis helyet ismét igénybe vennék, engedje meg — kérem — ha netán gondolataimat hosszadalmasabban fejezném ki a mint azt akar-nám; de azon tárgy fontossága kívánja ezt tőlem, a miről irandó vagyok.

Szarvason ugy a főgymnásiumi tanárok és tanulók, mint általában minden műveltebb polgár, már évek óta érzi a hiányt tudományt szomjazó ifjúságunk nevelésében. Hiányt érzett, mert a képzés, a nevelés felszeg, s nagyon is egy oldalú volt Nagy gond fordított a szellemi nevelésre; jeles tanáraink nem kimélték időt, erőt, csak hogy a gymnásiumi ifjúságot e tekintetben a tudományos pályákra kelleön elkészítsék; a test képzésével azonban vajmi keveset, vagy tán éppen semmit sem törődtek.

Mint hogy azonban az ember érzékileg szellemi lény, tehát anyag és szellem elválaszthatlan egysége, a test — ez állati organizmus — éppen ugy megköveteli a folytonos képzést és nevelést, mint a végtelen isteni szikra, a lélek. Az eddig egyoldalú nevelési mód eredménye az, hogy a gymnásiumból kikerült ifjúság nagyrésze a 8 év előtt iskolába vitt ép test helyett sorvad, elpuhult, beteg, gyenge testalkattal vesz búcsút.

„Ép, erős testben lakozhatik csupán ép, s erős lélek“ oly igazság, mi bizonyításra nem szorul. És mégis a mi iskoláink tanrendszerében egész

re szorított ezt ütészertü mozdulata s a láb megvetése kéz mutatja; úgy szinte az is, hogy teljesen meztelenek, mint a harcjátékon megjeleni szokás volt. Látunk ez edényeken palmettákat (pálmalevél-dísz, kedvelt görög dekoratio-forma) de rajzuk még nem tisztá. Több kisebb edény-nyel, melyek egyszerű levél-díszszel, olaj- és repkény ágakkal bírná; ideszámítva még ama kanacsót, melyen szabatos rajzu bachans-nőket látunk virágfüzérrel és lanttal — ezen edények hasonlítanak az attikai korszak productumaihoz, ámbár nem bírnak az idombáj és simaság kellő fokával.

(Folyt. köv.)

Levelék Katinkához.

I.

Kedves Katinkám!

Közelebbi találkozásunk alkalmával megígértem, hogy amaz érdekes tárgyakról levélben fogom eszméimet veled megismertetni. Hogy ígéreteket e lapok hasábjain váltom be, azon ne utközzél meg, mert hiszen a tárgy közérdekű, s az arról folytatott beszélgetésünk talán másoknak is okul fog szolgálni, hogy tárgyunkról minél többen, különösen a nők közül — behatólag gondolkodzanak.

Ott hagyjuk tehát el beszélgetésünket, hogy a nőtlén férfiak újabb időkben összeesküdtek a leányok ellen. A budapesti csekély fizetésű hivatalnokok példáját már a vidék is több helyen követi. Nem nőstülni! az a jelszó. — Teljesen osztom véleményedben, midőn azt mondád, hogy

ez nyílt pártütés, nem a női nem, de az állam élote ellen. — Kétségtelen dolog, hogy az állam alapköveit a családok képezik. Minél egészségesebb, morálisabb a családi élet, annál erősebb és hatalmasabb az állam. Nagyon természetes dolog tehát, hogy azok a pártos fiatal emberek, midőn nőtlén életre kötelezik magukat, egyszersemind aláássák az államépület fundamentumát.

Közbevetőleg azonban megjegyzem, hogy ti nők azokban az égyénekek keveset fogtok veszteni, sőt talán nyerni fogtok. A ki a nőstülest üzletnek tekintti, abból jó férj soha sem lesz.

Hanem annyi áll, hogy ez a jelenség egy sötét foltot képez társadalmunk egén. Kötelességünk az okokat kikutatni, s kötelességtek nektek villámhárítóról gondoskodni.

Értetted — ha jól emlékszem — pár szóval a kormányintézkedést, és ezzel talán az *agglégény-adóra* szóltál. Megvallom, hogy midőn ez eszme egy időben az országgyűlésen felmerült, jót nevettem rajta, s szinte láttam a karzat hölgyeinek eléggül arczát a honatyák felé mosolyogni. Ma már nem így gondolkozom. Még 1873-ban mikor ez indítvány szőnyegre került, nem voltak pártútló fiatal emberek, de 1875-ben már vannak. A kormánynak tehát joga, sőt kötelessége a lázongókat megfenyíteni, mert hiszen ezek nem csak a nők — de az állam élote ellen is merényletet követtek el.

Az államnak munkás kezekre, morális polgárookra van szüksége, s ezeket nem az agglégények adják neki. Ha nem adnak, nem nevelnek polgárokat, adjanak pénzt, fizessenek adót. Bezzeg

rá fér az államra, ha a „fényüzési czikkeket“ megadóztatja. — Különben is szomorú jelenség az hazánkban, hogy a tős gyökeres magyar elem évenként ezrivel fogy, s mint oldott kéve hull szét a hajdan erős magyar nép! És a fiatal emberek, az „ifju sasok“ nem küzdenek a nemzeti létért, hanem a husos faszak mellé húzódvá nyulnak a párduczok ivadékai!

A kormányintézkedés elvét tehát én is pártolom, s ha ez az agglégény-adó behozatalában fog állni, örömmel üdvözlendem, mint az erkölcsiség s az állam élote érdekében tett intézkedést.

De megbocsáss, ha kimondom, hogy egy egészséges társadalom nem szorul az ilyen téren a kormány járszalagára. Nekünk az a nagy hiányunk van a többek közt, hogy minden felmerült esetről a kormányra apellálunk, s ha nem avatkozunk bele: mulasztással vádoljuk, — ha pedig avatkozunk bele: miatt felelünk, hogy kiskorúaknak tekint bennünket. — Én itt sem szeretnék a kormányra szorulni.

Mi az oka annak, hogy azok az ifju emberek nőtlenségre kötelezik egymást? A nők fényüzése! azt mondják ők is, én is azt állítom. Szerény évi fizetésből családot tartani, s a divattal haladni nem lehet. Miután pedig ma minden nő-kiseb nagyobb mértékben rabja a divatnak: inkább lemond a szegény ifju ember a családi életéről, a földi paradicsomról, mintsem az adósság tengerébe, a tönkretjuttatás iszapjába juttassa szerencsétlen családját! — Ez az oka az összeesküvésnek!

Talán te is tudni fogod, hogy a divattal lé-

pést tartani a nőknek édes vágyuk, pedig az bizonyos, hogy a divatot mint sötét árny, kiséri az álmitelenség, felületesség, elszegényedés és jellemgöngyöcség. Divatnak pedig nevezem én nem egyedül az öltözékben való változatosságot, hanem azon láthatatlan kor-szellemet, mely a társadalmi és politikai élet minden rétegére lidérez nyomást gyakorol, mely az elvek felett a szeszélynek nyujt győzedelmet.

Nem említem most fel a divatot a politikában, az nem tartozik célunkra, csak a családi élet szük körén belől maradok. Már a gyermeknevelés is divatos teoriák szerint történik. A leány műveltségét az idegen nyelvek, a zene, a tánc és más külsőségektől teszik függővé, holott mindnyáján tudjuk, hogy az csak külső máz, mely alatt a szív képzés hiánya van eltakarva. Azok az idegen guvernántok, kik meglehet, otthon szobaleányok voltak — sem műveltséget, sem jellemet nem tudnak képezni, legfeljebb külső mázzal vonják be a gyermeket. — Otthon a család-tűzhelynél — valljuk meg őszintén — keveset törődnek a neveléssel, bizván azt a nőnevelésre.

De talán be is végezhetem mára leveletem. Nem akarok először is hosszadalmas és farsztozni enni, — pedig tolnak a tárgyak tollam alá, s szeretőm ha személyesen óra számra beszélhetném ki magamat előtled a felvett tárgy felett.

Gondolkozzál kérlek a mondottakról, — jól vőre folytatam.

Addig is üdvözöl a távolból

Gáthalmi.

a legtöbb időnkig nem nyert ezen alapelv kellő méltatást.

A folyó 187⁹/₆-ik tanév megnyitásával azonban ez évtizedes bajon is segítve lett, a mennyiben egy rendes tornatanár hivatott meg, kinek feladata a gymnasiumi ifjúság testi erejét fejleszteni és rugalmasságát fentartani. Az állandó torna helyisége a gymnasiumi szomszédságában készült, s maholnap megkezdte tanuló ifjúságunk a rendszeres tornaszatát.

Ily körülmények közt van szerencsém felhívni városunk ertettebb korú, minden szép és jó iránt fogékony keblű ifjúságát, hogy az alakulandó torna-egylet ne legyen előtte oly közönyt tárgya, mint volt eddig száz meg száz — pártolás hiány miatt — születésével elhalt vállalat.

A mulasztást pótolni sosem késő! Ragadjuk meg a kínálkozó alkalmat mint azt több helyen is műveltebb ifjúság. Mert sáfarkodásunkra van bízva a testi erőket fokozni, vagy elpazarolni, e kettő közül válasszon az értelmes ifjúság.

if. Bús Magyar.

Békés augusztus 6.

A folytonos egyhangúságot — mely városunkban egy idő óta állandóan tanyát ütött — Fürst magyar daltársulata volna hivatva élenkíteni. Azonban dacára a komolyan föltett szándéknak: ez sehogyssem akar sikerülni. Csodálkozva kell tapasztalunk ugyanis, hogy egy oly jó hírben álló művezető, mint Fürst, a ki a fővárosban több éven át egy jól szervezett daltársulat élén állt, ily gyenge erővel indult körútra. Két este volt alkalmunk az előadást végig hallgatni, de állítjuk, hogy ugyancsak megelégtünk. Már a második előadásra is csak azon körülmény esalt el bennünket, hogy a hirdetés egészen új műsört ígért. Azonban mily nagy lön bálumatunk, midőn ugyanazon műsorról találkoztunk, melyhez megelőző este szerencsénk volt. Igaz, hogy „repetio est mater studiorum,” de a mi közönségünk az e fajta műveltetekre vonatkozólag nagyobb súlyt fektet a „variatis delectat” féle közmondásra. Az érdemes művészek ugyan szerényen kijelentették, hogy közkívánatra ismerik az első előadás műsorrát, azonban — valljuk meg az igazat! — a nézők — illetőleg a hallgatók közül senki sem nyilatkozta eziránti óhaját, bacsak a kulissák mögött nem kívánták a darabok ismétlését. Elismerjük, hogy távol esünk a fővárostól, de még ebből nem következik, hogy ily fércz dolgokkal is kielégíteni nálunk a műgyenyeket. A mi közönségünk mindenkor meghozza és pedig szívesen hozza meg az áldozatot a művészet oltárára, ha t. i. a szereplők a művészetnek nem gúnyolói; de bizony minden haszontalan előadásokért nem igen hevül.

Csabáról Hubai társulata Békésre szándékozott. Illetőleg óhajtott volna, hogy a Csabán szerzett deficitet Békés műpártoló közönsége egyenlítsse ki. E végből a tisztelt igazgató ur átrándult 6 előadásra bérletet nyitni, de táradozásait kellő siker nem koronázta, mert bár jó eleve kijelenté, hogy némi pénzzavar miatt a bérlet összegére, mint előlegre volna nagy szüksége: a közönség, mely valami Szabados Géza nevű színigazgató ur példáját, ki a tavaszon előadás nélkül volt szíves elvinni a beszedett előleget — még nem feledé el — nem volt hajlandó a Hubai ur sürgető kérelmét teljesíteni, s így ez a bérlet szerzési kísérlettel főlhagyott, s nem szerencsélte városunkat. Későbbi értesülésünk szerint aligha Szabados nem fogtunk volna a t. színigazgató ur személyében is, a mennyiben társulata időközben feloszlott.

r. I.

Az iparigazolványok tárgyában a földmívelés ipar és kereskedelmi miniszter a következők rendeletet intézte valamennyi törvényhatóságokhoz: Tudomásomra jutott, hogy az ország némely helyein a helyi vagy országos vásárokat látogató iparosok és kereskedők igazolványai, vagy iparosi minőségüket igazoló községi bizonyítványok előmutatására köteleztettek, s ennek nem teljesíthetése esetén vagy eltiltatnak a vásártérrel, vagy pénzbírsággal fenytetnek. Tekintve, hogy az 1872. VIII. t. cz. 32. §. által az iparosok és kereskedők vásárlátogatási joga biztosítva lett; tekintve, hogy az iparosnak illetékes iparhatósága köteles felügyelni arra, hogy minden önálló iparos iparhatósági bizonyítvány birtokában legyen; — tekintve végre, hogy a már idézett törvény a vásárokat látogató iparosokat arra, hogy iparigazolványaikat mindig magukkal hordják, nem kötelezi: mind-ezeknél fogva a törvényhatóság kötelességében állandó felügyelni, hogy a vásárokat látogató iparosok és kereskedők törvénybiztosította jogukban ne akadályoztassanak, s áruikkal a vásárokat meglátogathassák a nélkül, hogy iparigazolványaik, vagy erre vonatkozó községi bizonyítványok tőlök követeltesse, magától értetvén, hogy ha egy vagy más vásárlátogató iparosnak ily minősége ellen alapos aggályok merülnének fel, ezek

az illetőnek illetékes iparhatósága útján tisztába hozandók lesznek.

Ujdonságok.

△ A gyulai őszi vásár is elmúlt, még pedig nem úgy a hogy sokan szerették volna. Nem valami vételkedv uralkodott, pedig jutányos áron lehetett jutni mindenhez, aránylag mégis ez volt a legjobb vásár az évben. Egyik iparos ismerősünk különben arra a kérdésre hogy jó volt-e a vásár? — azt felelte egész phlegmatic: jó, mert — nem vertek meg.

△ A „philadelphiai nagy iparbazár” már másodszer meg kereste a vásárt, és néhány krajczáron árul mindent, de a akik vertek onnan — azt mondják annyit sem ér. Egy csinos fiatal menyecske is vett ott főrjének egy dohánytartót és egy pár papucsot. Alig haladt néhány lépésre a dohánytartót elejté s az összetört, s a mint ott sopánkodott a káron, a rozsilú csomagolt egy pár papucsot is elveszté — felét. Rész nyelvek azt mondják hogy a megmaradt fél papucs is kellőn megteszi otthon a szolgálatot.

△ A szüret ugyan még nincs megengedve, hanem azért láttunk már is elég szüretelőt, kár hogy a kapitányság nem látogatja meg az ilyen vigadókat.

△ A megyei régész művelődéstörténelmi, és a megyei okszerü méhész egylet elnöksége a napokban küldé fel az egyletnek államsegélyezés iránti kérvényét a miniszteriumhoz; szívből kívánjuk rá a legjobb eredményt.

△ A múlt meggyegülés nem határozott érdem legesen a felől hogy megnyeri-e a méhész egylet a gyulai eprskertet minta-méhészet felállítására helyiséggül. Reméljük azonban e kérvényt sokkal fontosabbnak tartják az illető helyen, mintsem ad acta tennék. Ha a gazdasági egylet megérdemelt Csabán egy oly díszes épületet, a mint hogy meg is érdemli, — a méhész egylet is megérdemli e helyiséget, mely a megyének különben, is oly csekély jövedelmet hoz, hogy a megyére nézve ily nevezetes ipar-gazdasági czéla gondolkodás nélkül odaajándékozhatja.

* Szarvas városa egy hatalmas léppéssel közeledett, ismét a civilizáltabb városokhoz! A sötétséget megszokott polgárság többsége végre valahára engedett azon már nagyon sokszor hajdótörtést szenvedett propositionnak, hogy a város utcáit lámpa fény segélyével kellene éjjel át világítani. A város érdemes előjárósága volt e terv kivételénél a fákljavító, a mennyiben a város háza elé ki is tette hosszú póznára a lámpát. Azonban ugylátszik nagyon is az eszélyességi szempontok vezérlék az indítványt tevő ünnepléteit akkor, midőn azon nagyon is észszerű indokból, — hogy a sötétséget megszokott nép szeméi meggyengülének, ha egyszerre tömérédek lámpa lövelné szét fénysugarait — csak is két darab lámpát függesztetett ki a község háza elé; hol gondoskodva lön még arról is, hogy a két árva lidérczényeként pilogó lámpa az éj sötét magányában ne is társaloghasson, külön — külön utcára levén elhelyezve. — Node sebah! erős reményünk van, hogy nemsokára eljő az a régen óhajtott idő, midőn a sötétségben született nép szeméit a lámpafény sértesétől többé nem kell féltetni.

— Békésen a Fehér-Körösön ezelőtt két évvel épített s csaknem 130000 frtba került zsillipet már másod ízben kell javítani. A munkát egy pár ezer frtot újból igénybe veendő. Na de most már remélhetjük, hogy egy újabb árviz megérkezéig nem lesz rajta javítani való!

— Hymen. Durkó Ferencz békési polgár kedves leányát Zsuzsikát közelebb eljegyzette t. Szilágyi Márton debelliasánc ref. lelkész. Kísérje áldás és szerencse e szép frigyét!

— A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter ur folyó év és hó 6-án kelt 43320. számú rendeletével Kondoros, Csákö, Kis-Kondoros, pusztáknak külön községgé alakulását megengedte illetőleg elrendelte, hogy a már ez ügyben keletkezett két kormány-rendeletnek a megye közönsége által érvény szeretessék. Egyuttal figyelmezteti a megye közönségét, hogy e kormány rendeletekből származható netáni sérelmei orvoslását hozandó törvények alapján keresheti.

③ Székács József földbirtokos nemcsak buzgón fáradozik a pusztá-szent-tornyai elemi iskolai ügy rendezése érdekében, hanem eme czélbavett rendezés keresztülviteléig egy iskolának saját költségén leendő fenntartását is magára vállalta. Mi is azzal hozatik köztudomásra, hogy a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter nevezettnek, a népnevelés előmozdítását célzó azon nemes tette és hazafias áldozatkészségeért, elismerését és köszönetét nyilvánította.

④ A gonosztevők ez ideig némi pietással tekinthettek a templomokra, mert azokban minden nap alkalmuk lehetett hallani e vigasztaló szavait a keresztényi megbocsátásnak: „és bocsásd meg a mi vétkeinket, mint mi is megbocsátunk ellenünk vétetteknék” most azonban megdöbbenéssel olvas-

hatják egyik gyulai templom ajtaján kiszegzett hirdetményből, hogy a bent megértett megbocsátás — bizonyos esetekben — kötel általi halállá módosul.

⑤ A b-gyulai kir. járásbíróshoz közelebb egy ügyirat érkezett kézbesítés eszközlése végett 1383/75. sz. a. mely szerint Árva vármegyébe kebeleztet, s az alsó kubini kir. törvényszék területéhez tartozó tresztinai kir. járásbíróshoz — 875 augusztus 5-ről keltezett 5098/75 sz. végzésével Krasznahorkai Sztarek András hagyatékának tárgyalására, b-gyulai lakos Sztarek Józsefet október hó 26. d. e. 10 órára megidézi. Ez eddig nem esik kifogás alá, hanem az már egy kicsit furcsa, hogy ama végzés től nyelven van szövegezve. Nem tudjuk, hogy az illető királyi járásbíró ur tudatában van e azon körülménynek, miszerint Tresztina Magyarországon fekszik, melynek állami nyelve a magyar nyelv? de azt erősen hisszük, hogy Magyarország igazságügyi minisztere nem késend értethető felelősséggel szolgálni e tárgyban a tisztelt járásbíró urnak.

— Ki már most az ember. Egy csabai fiatal ember benjárván Gyulán, nehogy a vasutól lemaradjon kiválasztja magának a legrövidebb utat, s egyik sikátorból a másikba vetődik, a hol is egy tisztességes magyar ember előtt sebesen elrohant. — A köztisztviselőben megöszült jó módu magyar ember a fiatal subanczot megszólítja s kérdi, hogy ha az ember előtt elmennek nem szoktak-e köszönni? mire a patiens egész büszkeséggel feleli: „maga nem ember, csak paraszt!” Ergó, a ki paraszt az nem ember, tehát ki az ember? s micsoda a paraszt? azt majd megmagyarázza H. I. csabai ügyvéd hojtár.

(Beküldetett.) Ha valamelyik előkelő megyei vagy állami hivatalnok családjából valaki elhal, legyen bár az csecsemő, polyás gyerek, van lótasfutás, ott vannak a megyei hajduk a börtönörök egyaránt nagy parádéval, úgy hogy fele is sok lenne. — Ha azonban, egy oly szolgál hal el, ki mint az öreg Bartók is, negyven éven át szolgált a magyar államot és nemes Békésvármegyét, s a nyomorban hagyott szegény özvegy nagy alzáttal eszedzik a börtönörök felett rendelkező kir. ügyésznel, hogy kegyeskednék a korporsó kivételére vagy legalább, hogy azt kocsiar tehessék négy börtönört kirendelni, azt a feleletet nyeri, hogy „nem érnek rá.” — Hanem hát azért mi mégis demokraták vagyunk, és az egyenlőség, testvériség a jelszavunk.

Jegyzéke a b-gyulai kir. tszéknel 1875. szeptember 13. és következő napjain előadandó büni és polgári ügyeknek. Előadó Nagoll. Szeptember 13. 1176. Staczkó József s társai tolvajság. 1104. Brenner Gerson család. 1097. Kövesdi Benő zúgírászat. Szeptember 14. 2193. Plóhn Károly s társai sikasztás. 2225. Adorján Márton tolvajság. Előadó Huszka. 7011. Szabó György és társainak Skoperda Antal s társai ellen 1511 frt 20 kr örökség s jár. iránti pere. 7586. Mikus Andrásnak Mikus Mihály és társai ellen 396 frt elvesztett haszon s jár. iránti pere. 7694. Kiss A. Rebeka és Erzsébetnek öz. Kiss A. Istvánné elleni örökösödési pere. 7695. Csatlós Jánosnak Láng Pál és társai elleni számadási pere. 7804. Oravecz Anna, és társainak Csöke József elleni örökösödési pere. 7904. István Marjuzca és társainak István Gábor ellen a kétegyházi 228 sz. tjkvi ingatlanok 7/1 részének tulajdona és telleges átadása iránti pere. Előadó Felteszki. 7985. Csorvási Szabó Julia férj. Száll Antalné Felejesnek Vég Gábor alperes elleni szerződés érvénytelenítése és örökségi osztályrészküladása iránti pere. 3997. Keller Imre mint neh. Ó. Szilágyi András és neje hagyatéki tömege részére tszékileg kinevezett ügyvédnek Keresztzeghi Kálmán elleni 400 frt törke s jár. iránti pere.

Irodalom és művészet.

Könyvismertetés.

A „Franklin-Társulat” magyar irodalmi intézet Budapestben, ismét kiadásában újabban megjelent könyveket küldött be szerkesztőségünknek, melyeket olvasóink becses figyelmébe ajánlunk. Még pedig:

A természet könyve. Közérdeklő olvasmányok a természettudományok köréből. Bernstein A. német műve után. A XI. és XII-ik füzet. Egy-egy füzet ára füze 50 kr. XI. füzet tartalma. Az állatok és növények életéről. II. — Az élet köteleke. — A három idegrendszer összefüggése. — Tekintsük meg egy kissé az agyvelőt. — A nagy agyvelő tevékenysége. — Mi dolga van a kisagyvelőnek? — Az alvás. — Elalvás és fölébredés. — Az álmok. — Az ember beszéde. — Természet és a népek jellege. — A szellem és a bölcseségek. — Az erély stb.

XII. füzet tartalma; Az állatok és növények életéről. III. — Az emberek hajlamai. — Hajlam és szellem. — Az ember felelőssége hajlamaiért. — Szellemi hajlamok. — Az erkölcs. — A művészet. — A vallás. — Test és szellem. — A halál rejtélye. — Mily régi egy új találmány. — A tündő a mellkasban. — Mit léleklünk be stb.

Módszeres utmutatás a tízedes törtek tanításához a méter-mértékek alapján, és az ezekkel való számolási mód. Irtá Kordos Gusztáv Tanító és nevelők számára. Ára füze 60 kr.

A kis nemzeti muzeum 35 és 36-ik kütete. Tartalma: Érintkezés az emberekkel. Irtá Báró Knygye Adolf. A tizenötödik javít. kiadás után Nagy István. Ára a két kötetnek füze 1 frt.

E művecske megjelenését örömmel üdvözöljük, miután a német kiadásból évenként több száz példány kel el hazánkban. s egy előbbi fordítás már husz év óta nem kapható.

Schwiedland Frigyes. Francia nyelvűtan iskolák

és magántanulók számára. Négy folyamaban III. folyam. Ára füze 80 kr.

— Az „Uj-idők” 36-ik száma következő tartalommal jelent meg: Hazai és kulturtörténeti. III. Strommer Lajos. — A Megváltóról, (eredeti költemény) Benedek Aladár. — Touristák küzdelmei (rajz az életről). Almandin. Szomorú vigasz (Herweg költeménye). — Pillanatnyi igazságok (Vacano Emil elbeszélése). — Az anya (Andersen meséje). — A bankjegy (ángolból). — A magyar gyorsírás tankönyve, Kapczy Zoltán. — Irodalmi, társadalmi és művészeti hírek. — A borítékon: divat-tárca-üzenetek. Felhívás, Hymen, sakkitalány, betitalány, szikrák, a szerkesztő nyílt válasza, vegyesek, hirdetés. Az „Uj-idők” előfizetési ára egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Az „Othton” szépirodalmi és ismeretterjesztő havi közlöny szeptemberi füzeté következő tartalommal jelent meg: A család mi volt és mivé lett? Felneri Lajostól. A megváltó (költemény) Benedek Aladártól. — Celesta (elbeszélés) Vertesi Arnoldtól. — Nehéz óra (költemény) Zilahy Imrétől. — A holt nő völégénye (Saunier Pál elbeszélése). — Egy megye egy költőért. Vajda Viktortól. — A régi időkbeli (vázlat) Ada Christéntől. Irodalmi szemle. Ezen értékes folyóirat szerkesztője Szana Tamás. Előfizetési ár egész évre 8 frt; félévre 4 frt. — Kiadó Aigner Lajos.

Gazdaszat ipar és kereskedelem.

HIRDETMEY.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a békésmegyei lótenyésztés emelésére engedélyezett lótenyésztési jutalomdíjazás f. évi október hó 4-én Orosházaon fog megtartatni, — mely alkalommal következő államdíjak lesznek kifizve:

I. Sikerült szopóscsikóval bemutatott anyakancazák számára, melyek jól ápolt, egészséges és erőteljes állapotban vannak s a jó tenyészkanczák kelleikeivel bírnak.

Első díj	12 darab magyar arany.
Második díj	10 „ „ „
Harmadik díj	8 „ „ „
Negyedik díj	6 „ „ „
Ötödik díj	5 „ „ „
Hatodik díj	5 „ „ „

II. Hároméves kanczacsikók számára, melyek kitünő tenyészkepeséget ígérnek.

Első díj	10 darab magyar arany.
Második díj	8 „ „ „
Harmadik díj	6 „ „ „
Negyedik díj	5 „ „ „
Ötödik díj	5 „ „ „

Minden tekintetben kitünő mén- és kanczacsikókat a kitünő díjakból pályázaton kívül is jutalmazhat a díjazó bizottság.

Ezen államdíjakra pályázhat minden békésmegyei tenyésztő, ha községlőjárói bizonyítványal igazolhatja azt: hogy a szopóscsikóval bemutatott anyakancaz már a csikó születése előtt sajátja volt, vagy pedig, hogy a kiállított hároméves kanczacsikó egy az ellés idejekor birtokában volt anyától származik és általa neveltetett.

A pályázatból csak az angol telivér lovak vannak kizárva, — minden egyéb fajú — akár nagyobb, akár kisebb tenyésztő által nevelt ló, az aranydíjakra kivétel nélkül pályázhat: ha azonban valamely ménestulajdonos vagy bármely más díjnyertes pályázó a nyert aranydíjat a közügy érdekében a hely színén utjolog pályázat alá kívánná bocsátani, úgy kitüntetésül a díjak szerint fokozatosan osztályozott arany-, ezüst- vagy bronzdiszkolevet fog nyerni.

E bemutatott lovak megbírálása, valamint az odaítél díjak kiosztása is, egy e végre alakult vegyes szakbizottság által azonnal a hely színén fog eszközöltetni.

Hogy a díjazó bizottság kellő időben megtudhassa valamennyi pályázó ottlétét, köteles minden pályázó a kijelölt nap reggelén Orosházaon, a helyhatóságnál jelentkezni, hol további utasítást nyerend.

Kelt Budapestben, 1875. június hó 5-én.

A földmívelés-, ipar- és keresk. m. k. miniszterium.

Országos és heti vásári tudósítás.

Gyula szeptember 5. és 10. Egy idő óta országos belvásáraink sokkal néptelenebbek voltak, mint azelőtt, e tekintetben őszi vásárunk elütött a többiből, népesek ez eléggé népes volt, de azért senkit sem hallottam, hogy be lett volna elégedve az eredményével. — A mesterelemek közpészteri forgalmat csináltak, ugyszinte a kereskedők is, utóbbiak azonban azon panaszkodtak, hogy kintlévő pénzeikből igen kevés folyt be, holott ez mas alkalommal egyik biztos jövedelmüket teszi; — nem csoda a jutányos gabona árak nem igen teszik hajlandóvá a gazdát az eladásra, a ki jelenleg elad végszükségből teszi, hogy adóját és egyéb szükségleteit fedezze.

A gabona ára, következőleg állt: buza tiszta 8 frt 50 kr., gyengebb 8 frt. — Kétszeres 7 frt 50 kr. 7 frt. Árpa 2 frt 20—40 kr. — Uj kukorica vekája esoves 35—40 kr. — A szüret kezdetét vette eredménye legnagyobb részben kielégítő; — Uj krumpli vekája 80 kr.

Szerkesztői üzenetek.

— Peér S. Gy. A küldeményt kissé későn kaptuk, jövőre jönni fog.
— Gáthalmi urnak. A „levelek” közlését megkezdjük s folyton folytatjuk, csak minél többet belőlük! A megemlékezést köszönöm, fogad barátai kézsíróságomat!
— K. Gy. urnak helyben. A beküldött „interpelláció” térszűke miatt a jövő számar marad.
— Klenk urnak. Szarvas. Levelét későn vettük, a jövő szám hozni fogja.

Felélős szerkesztő: Elek Lajos.

HIRDETÉSEK.

HIRDETÉS.

(113) 2-3

Van szerencsém a t. közönséget értesíteni, miszerint

ékszerárú raktáramat

(Gyulán, a főutcán levő Prág-féle házban) tetemesen megnagyobbítottam.
Arum a legújabb izlésűek; ugyint: függők, mell-ékek, gyűrűk, láncok, ke-
resztesékek, hölgy-órák, granatok és ezüst-ékek.
Minden arum 18 és 14 karátos aranyból, a m. k. próbával ellátva.
Nagyobb arany és ezüst ékszereket és tárgyakat rendelésre rögtön teljesítek; — valamint becserelek
régii arany és ezüst tárgyakat is.
Arum valóságáért kezeskedem.

Eisler Lipót, ékszerárú.

Gyulán, a főutcán 8-ik számú jó karban levő

téres házamat

kedvező feltételek mellett szabad kezéből eladóvá teszem.
Értekezhetni Lichtenvallner adóhivatali ellenőr úrral Gyulán, vagy
levél által alólirt tulajdonossal.

Schriffert Mihály,
Szegeden (Kársz-utca.)

1-6 (115)

Lyukas fogak kitöltésére

hatásosabb és jobb szerűm, mint dr. Popp J. G.
es. kir. udv. fogorvos fogplombja (Bécs, Stadt, Bog-
nergasse Nr. 2.), melyet mindenki maga egész köny-
nyen és fájdalom nélkül a lyukas fogba illeszthet,
mely aztán szilárdul a fogmaradékkal és foghassal
összeforvva, a fog tovább romlását meggátolja s a
fájdalmat megszünteti.

Anatherin-szajviz

Dr. Popp J. G. es. kir. udv. fogorvostól.
Bécsben, Stadt Bognergasse Nr. 2.

üvegekben 1 frt 40 kr a legkíméletesebb szer eszes
fogfájdalmakban, gyuladatoknál, a foghús daganatai
és sebeihez; folólvastja a letező fogkövet és meg-
akadályozza annak új képződését; az ingó fogakat
a foghús erősítése által szilárdítja; s minden a fogak-
at és foghús minden artalmas anyagot megtisztítja
a szájnak kellemes frisseséget kölcsönöz és mar ro-
vid használat után eltávolítja a kellemetlen szagot.

Anatherin-fogpasta

Dr. Popp J. G. es. kir. udv. fogorvos Bécsben.

Ezen készítmény a lehető frisseséget és tisztaságot
tartalmazza, azonkívül a fogaknak hő fűréséget kölcsön-
öz, azok romlását megakadályozza és a foghúst erősíti.

Dr. Popp J. G. növény-fogpora.

A fogakat oly szépen tisztítja, hogy annak
naponkénti használata által nemcsak a közönséges
fogkö eltávolíthatik, hanem a fogak zománya és fi-
nomága is mindinkább tökéletesül.

RAKTÁRAK: Gyulán: Orley István és Winkler
Ferencz gyógyszerészeknél, Bécsben: Benedikty
József gyógyszerésznél, Csabán: Varsagh Béla
gyógyszerésznél, Simándon: Csiky M. gyógyszer-
nél, Orosházán: Medveczky H. gyógyszer-
nél, Pankotán: Tani C. gyógyszer-nél, Mező-Ber-
ényben: Narcisz János gyógyszerésznél.
Gyulán: Szmétán Fülöp fűszerkereskedésében.

Árlejtési hirdetmény

A b.-gyulai kir. ügyészség által közhírré té-
tetik, miszerint a felügyelete alatt álló gyulai köz-
ponti börtönben elhelyezett s átlag véve napon-
ként 120-ra menő rabok jövő 1876-ik évi jan.
1-től számított egy, esetleg három évi élelmezésé-
nek biztosítására 1. évi szeptember 30-ik napján
d. e. 10 órakor B.-Gyulán a kir. ügyési irodá-
ban árlejtés fog tartatni, melyre az illető vállal-
kozók ezennel meghívotnak — tudtul adatván
egyszeresmind:

1-ör, hogy bántpénz fejében kötelesek 500
frtot készpénzben, vagy tőzsdé áron számítható
állam-kötvényekben az árlejtés kezdete előtt le-
tenni.

2-ör. Írásbeli zárt ajánlatok az árlejtésre ki-
tűzött óráig a kir. ügyészség által elfogadtnak,
melyben köteles az illető vállalkozó az ajánlati
árt számmal és betűvel határozottan kiírni, a bá-
nátpénzt hozzá mellékelni, valamint az ajánlati
árt az egy és három évi tartamra külön-külön ki-
tenni.

3-ör. Az árlejtési feltételek a kir. ügyési
irodában hivatalos órák alatt mindenkor megte-
kinthetők.

Gyulán 1875. augusztus 21-én,

Janó Sándor,
kir. ügyész.

(112) 3-3

Korcsmáltatás bérbeadása.

Gyula városa tanácsa által ezen-
nel közhírré tétetik, miszerint a lélelvi

Korcsmáltatást

20 korcsmában szeptenhály naptól szent-
györgy napig f. é. szeptember hó 21-én
délután 3 órakor a városi kisebb ta-
nácsteremben, a legfőbbbetigöröknek bérbé
fog adatni. — Zártajánlatok is elfogad-
tatnak, és az árverés megtartása után
bontatnak fel. — A feltételek a főjegyzői
irodában tekinthetők meg a szokott hi-
vatalos órákban.

Kelt Gyulán, szept. 10-én, 1875.

Dobay János,
polgármester.

1-2 (118)

Árverési hirdetmény.

Alólírott, mint Löwy Mór b.-csabai bejegyzett
kereskedő esőtömög-gondnoka által ezennel köz-
hírré tétetik, miszerint a esőtömöghez tartozó ösz-
szesen 26191 frt 37 kr-ra becsült nagymennyiségű
rőfös, norinbergi és rövidáru portékák a esőtö-
lasztmányának 1/1875 számú határozata folytán 1875.
évi szeptember 27-én és következő napjain kész-
fizetés mellett az üzleti helységeikben nyilvános
árverésen eladni fognak.

Miről ugy a hitelezők, mint a venni szándé-
kozók jelen hirdetésményvel értesítettek.
Kelt B.-Csabán, 1875. szeptember 7-én.

Löwinger Lipót,
tömög-gondnok.

1-3 (116)

EGY VEGYES-ÁRU KERESKEDÉS

Mező-Berényben a fő piacon a vásártér közepén, hirtelen bekö-
vetkezett családi viszonyok miatt, kedvező feltételek mellett min-
den órában átadandó. Az üzlet átvételi összege körülbelől 1200—
1500 forint. — Ugyanott különböző bútorneműek, és egy igen
jó karban levő zongora is eladó.

SCHILLINGER M.

1-2 (117)

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett
mindennemű

titkos betegségeket

1) az önfertőzésnek minden következményeit, ugymint
magömléseket,

az ingerlekeny gyengeséget, az ondófolást, különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) huygcsőfolyásokat (még oly idültettek is), a nemzőrészek bujakóros
fekélyeit és másodrendű bujakórt minden alakjaiban és elcsufitásaiban;

3) huygcsőszükületeket;

4) friss és idült nyákfolyásokat nőknél, az ugynevezett fehérfolást
és az onnan eredő:

MAGTALANSÁGOT;

5) bőrkiütéseket;

6) a huyghólyag betegségeit és mindennemű vizelesi nehézségeket.

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig,
és este 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-uteza 2-ik sz.
alatt kigyó- és városház-utca sarkán. (Rottenbil-
ler-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a
gyógyszerek megküldetnek. 5-24 (101)

Legjutányosabb árúforrás

SILBERSTEIN TESTVÉREK

egyesült gyári-árú raktárában Gyulán.

Prágai

Házi szükségletre.

Angol evőeszközök, evő- és kávé-
kanalak, leves- és tejnerők pakfong,
alpeca és china-ezüstből, tálcák min-
den nagyságban, kávé-örök, vasalók,
mozsarak, sebes-főzők, kávé-főzők, gyer-
gyártatók, réz, pakfong, china-ezüstből,
petroleum lámpák minden nagyságban.

Író eszközök.

Tentatartók, író-tokok, vastollak, toll-
tartók, írónok, rajzeszközök, papírok,
horitékok, pecsétviasz és tinta.

Bőrárúk.

Péncz-ersények, tárcák, hölgy-táskák,
úti-táskák, boröndök, vadász-táskák, szí-
vartárcák, jegyzék-könyvek, albumok
vászon, bőr és gyöngyházzal.

Kefe-árúk.

Fej, ruha, kalap és bársony fog-, kö-
röm-kéfék; frizir, por- és női fűsük szaru,
elefántcsont és békateknéből.

Pipere czikkek.

Legfinomabb francia és angol szap-
panok, parfümök, Essbouquette, hajke-
necs, olaj és fogpasta.

Szövött árúk.

Női és férfi harisnyák, berliner ken-
dők minden színben, merino ujjasok és
nadrágok, berliner főkötők, ujjasok és
harisnyák, kamaslik gyermekek részére,
útr-melegítők, karmantyúk, keztyűk és
vadászharisnyák.

Fehér árúk

Finom moll, creplisse, tarlatán, tüll-
anglais, creppgazir és blond árúk; ar-
gentin, moulin, sirding, chiffon, vászon,
luster, clott és egyéb bélesnek valók.

Diszitmény-árúk.

Selyem, atlasz, bársony és fail szala-
gok minden színben, quipir, blond és
valence csipkék, zsmörök, rojtok, pa-
szomántok s gyöngy-diszitések és leg-
újabb gombok.

Ékszerék.

Brosch, függők, emlékek, gyűrűk, kar-
karikák, gyöngyök, óraláncok, ing-
gombok, legyezok fekete és színesek,
valamint béli legyezok is.

Kézi munkákhoz.

A legjobb minőségű kötő és himző
pamut, berliner, gyapjú, ezerna, selyem,
chenille és gyöngyök.

Urak részére.

Chiffon-íngék simák és himzettek, szí-
nes creton és oxford-íngék, gallérok,
kézelők, nyakkendők, vászon és battisz
zsebkendők. Cachné, egész és félselyem
kendők, egészségíngék, esőköpenyek,
sétabotok és esernyők.

Kalap raktár.

A legújabb pesti és bécsi kalapok
urak és fiu gyermekek részére, finoman
kiállitva, gyári áron.

Czipők.

A legújabb bőr, bársony, evelaszting
czipők hölgyek, urak és mindkét nem-
beli gyermekek részére, kiváló díszesen
és szilárdan dolgozva; comod-czipők,
papucskok, sárczipők, és utazó czipők
posztó és nemezsből.

Kesztyűk.

Legfinomabb kétszeresen tűzött fé-
nyes és szarvasbőr-kesztyűk minden szín-
ben, továbbá ezerna, selyem és posztó
kesztyűk. 1-16 (114)

Megrendelések pontosan teljesíthetnek

Megrendelések pontosan teljesíthetnek

Dittmar-féle

SILBERSTEIN TESTVÉREK.

lámpák.